

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะ เวลาฟังธรรมะ ฟังธรรมะคือสัจจะ สัจจะความจริง ความจริงมันมี
หยาบ มีกลาง มีละเอียด สัจจะความจริงเรามองได้แต่ทางโลกๆ เขาบอกตอนนี้เขากินเจกัน กินเจ
เพื่อสุขภาพไง ถ้ากินเจ กินผักกินหญ้า กินผักกินหญ้าเพื่อให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง พอร่างกาย
แข็งแรง สิ่งนี้เป็นคุณงามความดี

คุณงามความดีของเขา โลกเขาเห็นของเขาอย่างนั้นก็เป็นความดีของเขา แต่เวลาความดี
แล้ว ทางโลกเขาก็ตีมูลค่าเป็นเศรษฐกิจ ถ้ามันมีการกินเจ มีเงินหมุนเวียนเป็นหมื่นๆ ล้าน แต่ถ้า
เขาไม่กินเจแล้วเงินไม่หมุนเวียนหรือ มันก็หมุนเวียนอยู่อย่างนั้นแหละ แต่เขาตีเป็นค่า นี่ค่าทาง
โลกของเขา แต่เวลาทางที่เขากินเจเขาบอกว่า ถ้ากินเจจะให้สะอาดบริสุทธิ์ต้องรักษาหัวใจด้วย
ถ้าทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์มันจะได้บุญเต็มๆ ใจ บุญของเรา เรามากินผักกินหญ้า กินผักกินหญ้า
เพื่อละชีวิตของคนอื่นเขา แล้วเรากินเพื่อสุขภาพร่างกายของเรา แล้วถ้าเรารักษาหัวใจของเรา ถ้า
หัวใจของเรามันดีขึ้น เรากินเจด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ด้วยหัวใจ ถือศีล กินเจ

ฉะนั้น ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พูดถึงเวลาอาหารอันบริสุทธิ์ ถ้า
อาหารบริสุทธิ์ ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟัง สิ่งที่เราไม่ได้ยินไม่ได้ฟัง เจาะจงเฉพาะเรา ให้ทำตัวเป็นผู้
เรียบง่าย สิ่งใดก็ได้ที่มันเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ในหัวใจของเรา

เขาบอกว่ากินเจเพื่อมีบุญกุศลต้องให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์ จิตใจต้องมีศีลมีธรรมขึ้นมา
เพื่อหัวใจ

สิ่งใดๆ ก็มุ่งสู่ใจทั้งนั้นแหละ มุ่งสู่ความสุข ความสงบ ความระงับความจริงอันนั้น แต่
ความสุข ความสงบ ความระงับ ความจริงอันนั้นลูกศิษย์กรรมฐาน ถ้าลูกศิษย์กรรมฐานไม่ถือ
มงคลตื่นข่าว สิ่งใดที่เขามีความสนุกรื่นเริงกันทางโลก ถ้าผิดศีลผิดธรรมของเรา เราจะไม่ว่า มี
การละเล่น มีการฟ้อนรำที่ไหน เขามีมหรสพสมโภช เราถือศีล ๘ เราก็ไม่ไปกับเขา เราไม่ไปกับ

เขา สุขภาพเราก็คืออยู่แล้ว เราไม่เสียเงินเสียทองด้วย แล้วจิตใจของเราไม่ต้องไปชิมรสสภาพสิ่งต่างๆ ให้มันมาเสิร์ฟหมองด้วย

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติกันขึ้นมา เราก็บอกว่าถือพรหมจรรย์ๆ มันแห้งแล้งๆ

มันแห้งแล้งมาจากไหนล่ะ แห้งแล้งเพราะอะไร เพราะกิเลสมันจับใส่ กิเลสมันได้แย่งกิเลสมันแสดงตัว กิเลสมันจะเอาแต่ตามใจตัวของมัน แต่เวลาครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาจิตมันสงบขึ้นมามันแห้งแล้งที่ไหน มันมีแต่ความสุขใจ “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

จิตสงบ จิตสงบระงับ ความสุข เห็นใหม่ เราไปแสวงหาความสุขต่างๆ ขึ้นมาก็เพื่อว่าจะ เป็นความสุขของเรา ถ้าความสุขของเรา สุขนั้นมันสุขมาจากไหน

ทางโลกเรา ดูระบบเศรษฐกิจ เราทำสิ่งใดก็เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต ถ้าประสบความสำเร็จในชีวิต องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ละ เตือนสติไว้ตลอดเวลา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด สิ่งที่เราแสวงหามาเพื่อชีวิตนี้ เพื่อโลกปัจจุบันนี้ เห็นใหม่ สุขใดๆ ปัจจุบันเป็นสุข อนาคตมันก็จะสุขใจ ถ้ามันแสวงหามาเพื่อปัจจุบันนี้ๆ แล้วปัจจุบันนี้ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วจะมีสิ่งใดเป็นสมบัติของเราไปล่ะ

มันสมบัติสาธารณะนะ ถ้าสมบัติสาธารณะ ถ้าเราใช้สอยเพื่อประโยชน์กับเรา เราก็ได้เพื่อประโยชน์กับเรา เราไม่ใช่สอยเพื่อประโยชน์กับเรา สิ่งนี้ก็ต้องตกไปสู่ทายาท ผู้ทายาทของเรา เราก็ต้องตายของเรา เวลาเราตายไป สมบัติสาธารณะที่หาไว้ เวลาเกิดมามีบุญกุศล มีเขาวนัมีปัญญา ทำสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จของเรา เราเกิดมาแล้วขาดตกบกพร่องของเรา ทำสิ่งใดมันก็ขาดตกบกพร่องของเรา นี่กรรมเก่า

กรรมเก่าคือการกระทำมา มันมีที่มาที่ไปไง ต้นทุนๆ ต้นทุนการเกิด เวลาคนเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาเหมือนกัน เกิดมาแล้วมีสภาพเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราต้องมีสิทธิเสมอภาคของเราในนี้ต้นทุนของการเกิด

องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด ดีเพราะการกระทำต่างหากล่ะ คนเราไม่ได้ดีเพราะชาติดี เพราะการเกิด ถ้าคนเกิดดี ผู้ที่เขามีชาติมีตระกูลของเขา

ลูกหลานเขาต้องเป็นคนดีทั้งหมดดี ลูกหลานของเราดีก็มี ถ้ามันมีเวรมีกรรมของเขา เขาก็
ผิดพลาดของเขาไปมันก็มี แต่ถ้ามีการกระทำนะ คนทุกข์คนเจ็บใจ คนที่มีเขามีวาสนาบารมีของ
เขา ถ้าเขากระทำดี เขาทำคุณงามความดีของเขา คนเราดีเพราะการกระทำ การกระทำ เห็นไหม

ถ้าเรามาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเรามีศีล
ของเรา ศีลเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา ศีลของเรา เรามีเจตนา เจตนาเราดี จะทำผิดพลาดสิ่ง
ใดไป กรรมเก่า-กรรมใหม่ เราจะไม่ทำสิ่งผิดพลาดอะไรเลย เพราะเรายังขาดสติอยู่ สติเรายังไม่
สมบูรณ์ เราก็จะมาศึกษากันอยู่นี้ไง เรามาศึกษา เรามาประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ไง เราจะค้นเพชร
นิลจินดาจากหัวใจของเราที่นี่ไง เขาค้นหาเพชรนิลจินดาจากสังคม จากโลก จากร้านค้า สิ่งนั้นมัน
ก็เป็นธุรกิจของเขา คุณติ เวลาการโฆษณาประชาสัมพันธ์ พอเราเห็นแล้วเราก็อยากได้ยากดีไป
กับเขา แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา จำเป็นหรือ ความดีๆ มันอยู่ที่นี้

คุณติ เขาบอกว่า เขาต้องสังคมๆ เขาต้องผิดศีลบ้างเพื่อสังคมของเขา

แล้วครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณติ สังคมขนาดไหน ใครๆ ก็
แย่งกันอ้างศาคด้วยมือขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แย่งกันๆ นะ แย่งกันต่อเมื่อคนที่เขา
มีศรัทธาความเชื่อนะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอยู่กับพราหมณ์ พราหมณ์เขา
นิมนต์ไว้จำพรรษา แล้วมารคลใจให้เขาลืมซะ แล้วช่วยยากมากแพงด้วย ไม่มีใครใส่บาตรเลย

พระอานนทฺ์ไปบิณฑบาตมานะ เห็นไหม “ภิกษุทำของดิบให้สุกเองไม่ได้” พอดีเขาเลี้ยง
ม้ามา หน้าฝนเขาก็พักไว้ ฉะนั้น เขาคิดในใจของเขาไงว่าพวกพราหมณ์เขาให้ม้าเขากินวันละ
เท่าไร ภิกษุมาบิณฑบาตเขาก็ให้เท่านั้น กินข้าวกล้องไง เขาเตรียมข้าวกล้องมาให้ม้าของเขา เขา
ให้ภิกษุ ๑ แล่งเท่านั้น พระองค์หนึ่งก็ให้ ๑ แล่งก็ฉันอิ่ม นี่ภิกษุทำอาหารสุกเองไม่ได้ พระ
อานนทฺ์มานะ เอาหินมาบด บดให้ข้าวเป็นแป้ง ให้เป็นผง แล้วถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ฉันอย่างนั้น

พระโมคคัลลานะทนไม่ไหว ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเหาะไป จะเหาะไป
บิณฑบาตอีกทวีปหนึ่ง แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าแล้วพระที่เขาไม่มีฤทธิ์ทำ
อย่างไรละ

ผมจะจับมือ จะจับมือต่อๆ กัน แล้วผมพาเหาะไปให้หมดเลย นี่พูดกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้วถ้าอย่างนั้นมันทำแล้วผิด ไม่ให้ไป ไม่ให้ไป พระโมคคัลลานะขออีกขอจะพลิกทวีปเลย

แล้วประชาชนอยู่นี่ทำอะไร

ผมจะเอามือผมแผ่ออกมาเป็นทวีปเลย แล้วเอาประชาชนวางไว้บนมือผมก่อน แล้วผมก็จะพลิกทวีปขึ้นมาเพื่อกินง้วนดิน กินดินสอพอง

พระพุทธเจ้าไม่อนุญาตๆ ทั้งนั้นแหละ ไม่อนุญาต ทนเอาๆ ใจ

นี่พูดถึงว่าใครๆ ก็แย่งกันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยมือ ใครๆ ก็แย่งกันจะทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลากรรมมันให้ผลอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ ทำอย่างไรก็ไม่ให้ ฉันท้าว ฉันทแปง ว่าอย่างนั้นเถอะ บดให้มันแห้ง ใช้หินบด แล้วมาถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พรมน้ำเอา ทำให้สุกไม่ได้ เพราะเขาไม่รู้ ออกพรรษาแล้ว พรหมณ์ที่นิมนต์ไว้ निकได้ ไปขอขมาลาโทษองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปขอขมาลาโทษนะ แล้วนิมนต์ไปฉันในวังของเขา นี่เวลากรรมมันให้ผล เราจะบอกว่าเราจะสมบุญผลอยู่ตลอดเวลามันเป็นไปได้อย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแบบนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระนะ เวลาพระไปวิเวกกลับมา ไปโดนผีหลอกมา ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปขอของดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ระลึกถึงพุทธโธ ให้ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ายังสู้ไม่ได้ให้นึกถึงธัมโม ถ้ายังสู้ไม่ได้ให้นึกถึงสังโฆ แล้วให้กลับไปใหม่ ให้กลับไปอยู่ป่าใหม่ ให้กลับไปอยู่ป่าใหม่

เวลาใครทุกข์ใครยาก ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยพุทธกาล อยู่ในพระไตรปิฎกทั้งนั้นแหละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่ทำมาๆ ทำเพื่อใคร? ทำเพื่อจะรื้อสัตว์ขนสัตว์ แต่เราจะได้ทรัพย์สมบัติมากน้อยแค่ไหน ถ้าเราได้สมบัติมาก เราทำบุญกุศลของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา

ทำคุณงามความดีเพื่อคุณงามความดี ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ทำดีต้องได้ดีแน่นอน แต่ทำผิดพลาดสิ่งใด เวลากรรมมันให้ผลมันต้องเป็นแบบนั้น ถ้าให้เป็นแบบนี้ละ เรามีสติมีปัญญาขยับยั้ง แล้วมีสติปัญญาทำคุณงามความดีของเรา เราไม่ไหลไปกับมัน

คุณติ เวลาครูบาอาจารย์เป็นพระอรหันต์คุณครู พระโศคาบันไม่ถือมงคดื่นข่าว จะทุกข์จนเงี้ยวใจขนาดไหน คุณติ เวลาอนาถบิณฑิกเศรษฐี เวลาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลมากมายมหาศาลเลย เวลาน้ำท่วมใจ สมัยโบราณเขายังไม่มีธนาคาร ข้าวของเงินทองใส่ไหแล้วฝังไว้ในดิน น้ำเขาไปหมดเลย มันก็หมดคนละสิ พอหมดขึ้นมา พวกเทวดาที่อยู่ขุมประตู่ “ทำบุญมาก ว่าทำบุญได้บุญ ตอนนี้ทำบุญจนไม่มีจะกินแล้ว”

เพราะจากเศรษฐีนั้นะ คนจนในอินเดียสมัยโบราณเขากินข้าวกับน้ำผักคอง น้ำผักคองกับข้าวกินด้วยกัน “ทำบุญๆ ได้บุญอย่างไร” จะยูแห่ไปไหน อนาถบิณฑิกเศรษฐีนั้น ไม่สน ถึงเวลาพระอินทร์ไปบังคับให้เทวดาที่ไปเพ่งโทษอนาถบิณฑิกเศรษฐีต้องได้โทษของตัวเอง พอได้โทษของตัวเอง ไปเอาสมบัติที่มันลอยไปกับน้ำ เอาคืนกลับมาให้อนาถบิณฑิกเศรษฐี อนาถบิณฑิกเศรษฐีก็กลับมา ร่ำรวยเหมือนเดิม

เวลามันทุกข์มันยากมันมี พระอรหันต์คุณครูทุกข์ยากขนาดไหนเขาไม่ไหลไปกับกระแสโลก ไม่ไหลไปกับกระแสโลกเพราะอะไร เพราะว่าเขามีอริยทรัพย์ เขามีจิตใจของเขา เขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา ถ้าหลักเกณฑ์ เราทำอย่างไร ของเรากลุ่มๆ ดอนๆ กลุ่มๆ ดอนๆ จิตใจเรายังเป็นปุถุชน จิตใจเรายังเร่ร้อนอยู่ เวลาความทุกข์กระทบเราก็กว้างไปกับความทุกข์นั้นเลย เวลาที่มีความทุกข์มา “เห็นไหม ทำดีแล้วได้ดีที่ไหน ทำดีๆ ไม่เห็นได้ดีเลย”

ทำดีมันต้องได้ดีอยู่แล้ว หนึ่ง มันสะอาดบริสุทธิ์กับเราไป ถ้าเราทำคุณงามความดี ใครจะขึ้นมาว่าเราทำชั่วละ มันจะทำชั่วอย่างไร มันก็โลกธรรม ๘ คือนินทา คือเขาใส่ความ ถ้าใส่ความก็เรื่องของเขา เพราะความจริงก็คือความจริง ความจริงสักวันมันต้องเจอแน่นอน ความจริงมันต้องพิสูจน์ได้แน่นอน ช้าหรือเร็วเท่านั้นแหละ ขอให้เราจริงเถอะ

ทีนี้จิตใจปุถุชนเรายังไม่จริง เราก็กว้างไปกับ “โอ้โฮ! ทำดีแล้วทุกข์ขนาดนี้ ทำดีแล้วทุกข์ขนาดนี้”

ทำดี ถ้าทำดีแล้วทุกซัขนาดนี้ละ ถ้าไม่ทำมันมากกว่านี้อีก เพราะว่าถ้าเราไม่มีคุณงามความดีเป็นหลักประกัน เวลาเขาบอกคนนี่แล้วๆ เขาเชื่อหมดเลย เพราะเราเลวจริงๆ เราทำอยู่แล้ว พอขึ้นมาก็เห็นใช่ใหม่ ถ้าเราทำดีๆ ของเรา ใครบอกคนนี่แล้วๆ คนมันต้องเห็นนะ “เอ! เขาว่าคนนี่มันเลว ทำไมมันดีล่ะ” เห็นใหม่ ความดี ความสุจริตมันคุ้มครอง

ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะมันคุ้มครองเรานะ ถือศีล ผู้ถือศีล ศีลสะอาดบริสุทธิ์ ศีลธรรมจะคุ้มครองเรา คุ้มครองด้วยสัจจะ คุ้มครองด้วยความจริง แต่ไม่ได้คุ้มครองปากของคน ปากของคนคุ้มครองมันไม่ได้ ปากของคนมันจะพูด เกิดมามันมีขวานมาเล่มหนึ่ง มันถากเขาไปทั่ว มันก็จะถากคนอื่น แต่มันไม่ถากกิเลสมันนะ เวลากิเลสมันไม่รู้จักดู กิเลสมันไม่รู้จักแก้ไข แต่มันเที่ยวจะไปถากคนอื่น จะเอาชนะคนอื่น นี่ไง เวลาจิตใจมันส่งออก เห็นใหม่

ถ้าเราทำคุณงามความดี นี้ลูกศิษย์กรรมฐาน ลูกศิษย์กรรมฐานนะ โลก เราอยู่กับโลกโดยที่ไม่หวั่นไหวไปกับโลก เราก็ดูต้องอยู่กับโลก มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์แยกอยู่คนเดียวไม่ได้ หรอก พระที่ว้าแก่งๆ ออกไปอยู่ป่าอยู่เขา ถ้าครูบาอาจารย์อยู่ป่าอยู่เขาแบบพระอัญญาโกณฑัญญะท่านก็อยู่เขาตลอดชีวิตเลย อยู่ป่าอยู่เขาแล้ว คุณสิ เวลาความเจริญมันเข้าไป เราไปอยู่ป่าๆ ความเจริญมันเข้ามาเอง ไม่ได้ไปหาเขา เขามา

ถ้าไปหาเขาก็อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเขามา มันเป็นความจริงว่าเขาต้องมา เขามาของเขาเพราะอะไร? จิตใจมันเรียกร้อง จิตใจทุกคนก็ต้องการความดีใช่ใหม่ จิตใจทุกคนเวลาทำบุญกุศลก็อยากให้ทรัพย์สมบัติของตัวเอง ได้คุณงามความดีของตัวเอง ถ้าคุณงามความดีของตัวเองมาจากไหนละ ถ้ามันมาลงใจที่ไหน เวลาไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าควรทำบุญที่ไหน

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ ถ้าเธอพอใจ” เพราะกิเลสมันร้ายนัก ถ้ามันศรัทธามันมีความเชื่อมั่นพอใจ มันอยากทำ พอมันอยากทำ เลือกลงไปเลือกมามันไม่ทำเลย

“ควรทำบุญที่ไหน”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ ที่พอใจ ที่ศรัทธาเอาที่นั่นเลย”

“แต่ถ้าผลล่ะ” เขาถามพระพุทธเจ้า “แล้วจะเอาผลล่ะ”

ผลก็ต้องวัดกันที่เนื้อนา ถ้าเนื้อดินมันดี พืชผลมันก็เจริญงอกงาม นี่พูดถึงว่าควรทำบุญที่ไหน ควรทำบุญที่เธอพอใจ เราทำบุญของเรา การเสียสละนี้เป็นวัตถุ แต่สิ่งที่ได้มาคือนามธรรม สิ่งที่ได้มาคือหัวใจอันยิ่งใหญ่ หัวใจที่เข้มแข็ง หัวใจที่แข็งแรง

ถ้าหัวใจที่มันอ่อนแอ หนึ่ง มันสละไม่ได้อยู่แล้ว มันอ่อนแอ มันไม่มีที่พึ่ง มันยืนตัวเองไม่ได้ ตัวเองรักษาตัวเองไม่ได้แล้วมันจะไปสละทานอย่างไร แต่ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งนะ คนที่เป็นบุญกุศล คุณติ เศรษฐีสมัยพุทธกาลเขาวัดกันที่หน้าบ้าน หน้าบ้านจะมีโรงทาน ใครเป็นเศรษฐีเขาจะมีโรงทานหน้าบ้าน เขาวัดกันที่การเสียสละ เขาวัดกันที่ใครจิตใจกว้างขวาง ที่เสียสละ เศรษฐีสมัยพุทธกาลเขาวัดกันที่นั่นนะ ใครเป็นเศรษฐีเขาจะมีโรงทานหน้าบ้าน คนทุกข์คนจน คนเจ็บใจเขาได้มาพึ่งพาอาศัย เขาวัดกันที่หัวใจที่ยิ่งใหญ่ เขาวัดกันจิตใจที่เป็นธรรม เขาวัดกันที่นั่น

ฉะนั้น ถ้าเศรษฐีสมัยพุทธกาลเขาทำอย่างนั้น ในสมัยปัจจุบันนี้เราทำอย่างนั้นไม่ได้ เราทำอย่างนั้นไม่ได้ ถ้าใครทำได้ เขาทำเพื่อประโยชน์กับเขา ใครมีปัญหา ใครแสวงหาสมบัติของตัวได้อย่างไรจะได้อย่างนั้น นี่พูดถึงว่าพึงธรรมๆ นะ

โลกเขาปรารถนาคุณงามความดีทั้งนั้นแหละ แต่ความดีของคน คุณติ วุฒิภาวะของคนสูงต่ำ ถ้าสูงมันก็ทำ ดูพระเราสิ เขาบอกว่าพระเอาเปรียบมากเลย นั่งอยู่โคนไม้ไม่เห็นทำอะไรเลย

โอ้! เอาหัวใจไว้ที่สุดยอด เพราะถ้าเอาหัวใจของตัวเองไว้ไม่ได้ จะไปสอนเขาได้อย่างไร แล้วถ้าไม่มีมรรคญาณ ไม่มีมรรคสามัคคี ไม่มีการกระทำ จะไปบอกเขาอย่างไร

เวลาหัวใจ เวลากิเลสมันเหยียบย่ำ เวลากิเลสมันมีกำลัง พระเวลาบวชใหม่ๆ บวชใหม่ๆ ก็มาจากโยมนั่นล่ะ พระก็มาจากฆราวาส พอบวชมา จิตใจก็จิตใจฆราวาส มันเป็นแต่ว่าเป็นสมมุติสงฆ์ ได้บวชมาเป็นสถานะของพระ ได้ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ แต่จิตใจมันยังมีกิเลสอยู่เนี่ย ไปนั่งอยู่โคนไม้หัวใจมันจะระเบิด มันนั่งไม่ติด ที่มันนั่งอยู่โคนไม้ๆ มันนั่งง่ายหรือ

แต่ถ้ามันทำได้ พอทำได้ รุ่งหัวใจได้มันจะเห็นโทษแล้ว ถ้ามันเครียด มันฟุ้งซ่านเป็นแบบนี้ เรามีสติ เราขยับขยับมัน เราฝึกมันเป็นแบบนี้ เพราะประสบการณ์อันนั้น เป็นสมาธิเป็นอย่างไร ถ้ามันมีปัญหา ปัญญาอย่างไร เอาอันนั้นแหละ

จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนี้มันทุกข์ยากขนาดนี้ ใจดวงนี้มีการกระทำขนาดนี้ แล้วใจของโยมจะเป็นอย่างไร ใจของโยมมันก็ทุกข์ยากอย่างนี้ เวลาเขาทำ เวลาเขามี ประสบการณ์อย่างไร เขาทุกข์ยากอย่างไร คอยบอกเขา ถ้าตรงนี้ๆ เป็นอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะเรามีประสบการณ์ เพราะเราเคยเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา แล้วใจของเรามันก็คิด คะนองเหมือนกัน ยังมีคนมาส่งเสริม ยังมีคนมาสรรเสริญนะ ว่าวเชือกขาดเลย มันควบคุมไม่ได้ มันไปเลยนะ

แต่ถ้ามันมีสติมีปัญญาของมันนะ โลกธรรม ๘ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นั้นเป็น สมบัติของเขา เขามาทำบุญกุศลนั้นก็บุญของเขา เราเป็นเนื่อหา ได้แต่ฟางข้าว ใครทำบุญแล้วเขาก็เก็บเกี่ยวเอาแต่ข้าวของเขาไป ให้อ้าวที่ตกอยู่ที่นา เราได้แค่นั้นนะ เขาทำบุญกุศลก็บุญของเขา ถ้ามีสติมีปัญญามันจะยับยั้งอย่างนี้

แล้วจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ก็ใจดวงนี้แหละ มันทำอย่างนี้แหละมันถึงจะบอกเขา ได้ ถ้ามันไม่ทำอย่างนี้ เวลาเขาถามนะ อ่างพระไตรปิฎก ตำราว่าอย่างนั้น แล้วตำราว่าอย่างไรละ อืม! ก็ยังงงๆ อยู่เหมือนกันตำราว่าอย่างนั้นนะ ตำราว่าอย่างนั้นนะ แล้วว่าอย่างไรละ ก็ตำราว่า อย่างนั้น เพราะมันไม่มีคุณธรรมในใจใจ

ทำมาเพื่อใจนี้ ทำมาเพื่อเรา ฟังธรรมๆ เพื่อเตือนสติเรา เตือนสติเรา เราทำเพื่อคุณงาม ความดี ความดี ดีนอก-ดีใน ดีนอกคือกระแสดังคม ดีในคือดีในหัวใจของเรา จะอยู่ที่ไหนก็ แล้วแต่ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาองค์เดียว สตุธา เทวมานุสสุธานี สอนทั้ง ๓ โลกธาตุเอวัง